

vei rau, erau na vakalougatataki ni rau dina tiko ena vakabauta. E voleka ni vaka erau a sa rogoca na nona vosa na noda parofita nikua, ka a kaya, “E sega ni dua na solibula sa rui levu cake . . . ni gadrevi me da ciqoma na veivakalougatataki ni valetabu” (Thomas S. Monson, “Na Valetabu—e dua na Bikenī ki Vuravura,” *Liaona*, Me 2011, 92).

Na ilavo, rua na paudi ni Peritania e ceuti toka kina “Standing on the Shoulders of Giants.” Niu vakasamataki ira na tubuda ivuvunilotu, au kila ni *da* sa mai kalougata ena nodra cakacaka o ira era sa liu.

E dina ni yaco mai na ivakasala ena dua na ivola vei Robert Harris, au vakabauta ni ra sega ni wiliki rawa na tubuda era na vakauta tale na itukutuku vata oqo vei ira na luvedra kei na makubudra: Taumada, me da kakua ni guilecava na veika eda sa vakila mai na valetabu, ka me kua ni guilecavi nai yalayala kei na veivakalougatataki ena yaco mai vei keda yadua ena vuku ni valetabu. iKarua, me da kakua sara ni guilecva ni da liutaki tiko mai vua e dua na parofita ni Kalou.

Au vakadinadinataka *ni da* liutaki tiko mai vua e dua na parofita ni Kalou. Sa vakalesuya tale mai na Turaga na Nona Lotu ena gauna oqo mai vua na Parofita o Josefa Simici, ka me da kakua sara ni guilecava ni da sa liutaki tiko mai na dua na iyatu tawacavuka vakaparofita ni Kalou mai vei Josefa ki vei Brigham kei ira na Peresitedi ni Lotu veitaravi mai me yacova na noda parofita nikua—o Thomas S. Monson. Au kilai koya, au dokai koya, kau lomani koya. Au vakadinadinataka ni sai koya na parofita ni Turaga ena vuravura nikua.

Na gagadre ni yaloqu, o au kei ira na luvequ kei na makubuqu, keimami na rokova na isolisoli mai vei ira na tukaqu buladodonu—o ira na ivuvunilotu yalodina ni Momani ka ra a lomasoli me ra biuta ena icabocabo ni soro na ka kecega me ra solibula ka taqomaka na Kalou kei na nodra vakabauta. Au masulaka ni o keda yadua me da dina ena vakabauta. Ena yaca savasava ka tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

Mai vei Elder L. Tom Perry

Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Talairawarawa ena Noda Yalodina

Na talairawarawa na ivakatakilakila ni noda vakabauta na vuku kei na kaukauwa ni lewa cecere duadua, na Kalou.

Na lotu vakamatavuvale keirau dau vakayacora kei Sisita Perry ena veibogi yadua ni Moniti sa levu cake tikoga mai na kena iwiliwili. Na taciq, o luvena yalewa, na ganei Barbara, kei na dua na vugoqu kei na watina era sa toki voleka mai ki na vanua keirau vakaitikotiko kina. Oqo duadua beka ga na gauna au sa vakalougatataki kina me ra mai tiko volekati au na noqu matavuvale me tekivu mai na gauna au se gonetagane kina. Ena gauna oya, dau vakaitikotiko na noqu matavuvale ena vanua vata ga era vakaitikotiko kina e vica vata na matavuvale nei tinaqu. Na vale nei Tutu Sonne a taravi keitou ki na vualiku, na itikotiko nei Nalevu Emma a taravi keitou ki na ceva. Ena yasa ni tikiniqeke ki na ceva a tiko kina o Nalevu Josephine, kei na yasa ni tikiniqeke ki na tokalau a vakaitikotiko kina o Momo Alma.

Ena noqu gauna ni gonetagane, keitou dau veimaliwai kei ira na isema ni neitou matavuvale e veisiga ka wasea vata eso na gauna ni cakacaka, qito, ka veitalanoa. E sega ni rawa ni keimami dau cakava eso na cakacaka vosalevu ka sega ni yacovi ira na tinai keimami vakatotolo sara na kena itukutuku. Sa duatani na noda vuravura

ena gauna oqo—era sa dui tutu na lewe ni vuqa na matavuvale. Kevaka era toka veivolekati, era na sega ni tiko veitikivi sara. Ia, au vakabauta ga na noqu bula ena gauna ni gonetagane kei na gauna oqo e vakalomalagi toka, ni ra toka voleka ga na lewe ni matavuvale daulomani. Sa dau vakananuma vei au na ituvaki tawamudu ni duavata vakamatavuvale.

Niu tubu cake tiko, keirau dau veivolekati sara kei tukaqu. Au a gonetagane qase duadua ena matavuvale. Au dau sivraka na ucacevata mai na veigaunisala ena vulaililiwa ka dau kotiva na lomanibai ni neitou vale ena vulaikatakata, na vale nei Tukaqu, kei na nodrau vale noqu nalevu. Dau dabe toka o tutu ena nona varada e liu niu kotiva tiko nona lomanibai. Ni'u sa oti, au na dabe ena nona varada e liu ka keirau veitalanoa. Na veigauna oqori e dau vakamareqeti sara vei au.

Ena dua na siga au a tarogi tukaqu, au na kila vakacava niu sa cakava tiko na ka e dodonu, me vaka ni dau kauta mai na noda bula e levu na gauna ni digidigi. Me vaka e dau cakava e veigauna na tukaqu, ena sauma mai vei au ena dua na ka a sotava ena gauna ni bula ena vanua ni teitei.

A vakavulica vei au na nodra dau vakavulici e dua na ilala ose me rawa ni ra cakacaka vata. E vakamacalataka ni dodonu me ra kila e dua na timi ose o cei e vakatulewa tiko. E dua vei ira na ki ni nodra lewai ka liutaki na ose na beleti kei na vuraile. Kevaka e dua na lewe ni timi e vakabauta ena dua na gauna ni sega ni gadrevi me muria na gagadre nei draiva, era na sega ni dre ka cakacaka vata na timi me taucoko kina nodra igu.

Me da dikeva mada na lesoni e vakavulica vei au na tukaqu ena nona vakayagataka na ivakaraitaki oqo. O cei na draiva ni timi ose oqo? E vakabauta na tukaqu ni Turaga. Sa i Koya ka sa tiko Vua e dua na inaki kei na ituvatuva. O Koya talega na dauveituberi ka tara cake na timi ni ose, kei na ose yadua. E kila vakavinaka duadua o draiva, na sala duadua ga me kila kina e dua na ose ni sa donu tiko na ka e cakava sai koya me talairawarawa ka muria na ka e vinakata na draiva.

Na cava a vakatautauvatataka tiko o tukaqu ki na beleti kei na paraile? Au a vakabauta ena gauna oya, me vaka noqu vakabauta tiko ena gauna oqo, ni a vakavulica tiko vei au o tukaqu meu dau muria na veivakauqeti ni

Yalo Tabu. Ena mata ni nona vakasama, na beleti kei na varaile erau ka vakayalo. Na ose talairawarawa ka lewe ni dua na timi ose vakavulici vakavinaka, ena gadreva e dua na idre malumu mai vei draiva me cakava na veika saraga e vinakata me caka. Na idre malumu oqo sa ivakatautauvata ni domo malua lailai, e dau vosa kina vei keda na Turaga. Ena kena rokovi na noda galala ni digidigi, e sega vakadua ni dau idre kaukauwa se veivakasaurarataki.

Na tagane kei na yalewa era dau vakawalena na veivakauqeti malua ni Yalotabu e vakavuqa ni ra qai dau vulica, me vaka na nona vulica na gone cidroi, mai na revurevu ni talaidredre kei na bula vakamarau ca. “Sa qai kilai yalona” mai na gone cidroi ni sa vakayalomalumlumutaki koya na revurevu ca ka rogoca na vakasolokakana ni Yalotabu ni tukuna vua me lesu tale ki na vale nei tamana (raica na Luke 15:11–32).

Na lesoni e vakavulica vei au na tukaqu meu dau tu vakarau e veigauna meu ciqoma na idre malumu ni Yalotabu. E vakavulica vei au o koya niu na dau ciqoma e veigauna na mataqali veivakauqeti vakaoqo kevaka

meu lakosese ena so na gauna. Kau na sega vakadua ni vakacalai mai na veicakacala bibi cake kevaka au vakatara na Yalotabu me tuberi au ena noqu vakatulewa.

Me vaka e tukuna na Jemesa 3:3, “Raica kevaka eda sa vakaciqira na kedra itarovi na ose ki na gusudra me ra talairawarawa kina vei keda; eda sa qai saumaka na yagodra taucoko.”

Sa dodonu me da dau kidakida ki na noda varaile vakayalo. Ena idre malumalumu duadua mai vua na iVakavuvuli, sa dodonu me da tu vakarau me veisau vakadua na noda itosotoso. Me da qaqa ena bula, sa dodonu me da vakavulica na yaloda kei na yagoda me rau cakacaka vata ena talairawarawa ki na ivakaro ni Kalou. Kevaka eda rogoca na veivakauqeti malumu ni Yalo Tabu, sa rawa ni vakaduavata tataka na yaloda kei na yagoda ki na dua na inaki ka na tuberi keda lesu yani ki na noda itikotiko tawamudu ka laki bula vata kei na Tamada Tawamudu mai Lomalagi.

Na ikatolu ni noda yavu ni vakabauta, e vakavulici keda me baleta na bibi ni talairawarawa: “Keimami vakabauta ni na vakabulai na tamata kecega ena isoro nei Karisito, kevaka

eda sa muria na vunau kei na ivakavuvuli ni itukutuku vinaka.”

Na mataqali talairawarawa e vakamacalataka o tukaqu ena nona ivakaraitaki ni timi ni ose e gadrevi talega kina e dua na veivakabauti bibi—oya, me da vakabauta sara ga vakadua na draiva ni timi. Na lesoni e vakavulica vei au na tukaqu e veiwekani kei na imatai ni vakavuvuli ni kosipeli—vakabauti Jisu Karisito.

E vakavuvulitaka na iApositolo o Paula, “Ia na vakabauta sa vaka ni sa vakayacori na veika sa vakanuinuitaki, e vaka ni sa vakaraitaki na veika sa tawa kune” (Iperiu 11:1). Qai vakayagataka o Paula na ivakaraitaki nei Epeli, Inoke, Noa, kei Eparaama me vakavuvulitaka na vakabauta. A toka ga ena italanoa kei Eparaama, ni o Eparaama na tama ni vakabauta.

“Ni sa vakabauta sa talairawarawa kina ko Eparaama, ni sa kacivi me lako ki na vanua sa bera ni soli vua me taukena, ka sa lako yani, ia sa sega ni kila na vanua sa lako kina.

“Ni sa vakabauta sa laki tiko vulagi kina ena vanua ka yalataki, me vaka sa sega ni nona. . . .

“Ni sa vakabauta sa vakaukawataki kina ko Sera me kunekunetaka

na kawa, a sa vakasucu gone ni sa oti na kena gauna, ni sa nanuma ga sa yalodina ko koya ka yalataka” (Iperiu 11:8–9, 11).

Eda kila ni mai vei Aisake, na luvedrau o Eparaama kei Sera, a soli e dua na yalayala kivei Eparaama kei Sera—e dua na yalayala ni kawa muri mai “me vaka na veikalokalo ni lomalagi, e vaka talega na nuku mai matasawa e sega ni wili rawa” (raica na tikina 12; raica talega na Ai Vakatekivu 17:15–16). Oti, qai vakatovolei na vakabauta nei Eparaama ena dua na ivakarau eda nanuma e lewevuqa ni na sega ni vakasamataki rawa.

Au sa dau vakasamataki vakavuqa na italanoa kei Eparaama kei Aisake, kau se sega tiko ga ni vakabauta niu sa kila taucoko na yalodina kei na talairawarawa nei Eparaama. E rawa beka niu raitayaloylotaki koya ni vakasosolo me biubiu ena dua na mataka, ia e cavuta rawa vakacava na veikalawa oya ena yasai Aisake na luvena ena ilokoloko tolu na siga ki na ruku ni Ulunivanua ko Moraia? Erau a kauta cake vakacava na buka ki na ulunivanua? A tara vakacava okoya na icabocabo ni soro? A vesuki Aisake vakacava okoya ka vakadavori koya ena

icabocabo ni soro? A vakamacalataka vakacava vua ni o koya sara ga na isoro? Ka rawata vakacava na kaukauwa okoya me laveta cake na isele me vakamatea na luvena? Na vakabauta nei Eparaama a vakaukawataki koya me muria vakamatailalai na lewa ni Kalou me yacova na gauna ni cakamana oya ena nona kacivi koya e dua na agilosi mai lomalagi ka tukuna vei Eparaama ni sa rawata vakavinaka na nona veivakatovolei mosimosi sara. A qai tokaruataka na agilosi ni Turaga na yalayala ni veiyalayalati vaka-Eparaama.

Au kila ni bolebole eso dau salavata kei na vakabauti Jisu Karisito kei na talairawarawa ena dredre cake vei ira eso mai vei ira tale eso. Sa bau levu toka na veiyabaki au sotakaya meu kila ni rawa ni ra duidui sara na veituvaki ni ose ka, va oya, eso na ose sa na rawarawa se dredre cake ni tuberi ka ni sa duidui vakalevu cake sara na tamata. O keda yadua eda luvena tagane se luvena yalewa na Kalou, ka duidui na keda italanoa ni bula taumada kei na bula oqo. Ena vuku ni ka oqo ena lailai sara kina na iwali ni leqa me na ganiti keda kece. Kau sa kila vakataucoko kina ni bula oqo e gauna ni vakatovolei kei na druka, ka sa bibi duadua sara, me da na gadreva e veigauna na ikarua ni ivakavuvuli ni kosipeli, na veivutuni.

E dina talega ni gauna a bula donumaka o tukaqu a gauna rawarawa cake, vakauasivi me baleta na kena digitaki na vinaka kei na ca. Eso beka na tamata vuku ka yalomatua era na vakabauta ni noda gauna dau veiveisau vakalevu oqo ena gadrevi kina na iwali ni leqa dau veiveisau levu cake, au sega sara ni vakabauta ni ra dina. Ia na noqu vakasama ni veiveisau eda donumaka ena gauna oqo sa gadrevi vakalevu kina na bula rawarawa, me vaka na isaunitaro a sauma kina o tukaqu na noqu taro yalodina me baleta na sala ena kilai kina na duidui ni vinaka kei na ca. Au kila ni ka au na mai cau kina nikua e sa dua na iwalewale rawarawa, ia au rawa ni vakadinadina-taka na kena yaga vei au. Au vakatura vei kemuni kau boleki kemuni sara talega mo ni vakatovotototaka mada

na noqu vosa, ia kevaka o ni na kitaka vakakina, au yalataka ni ra na muataki iko ki na digidigi matata ena gauna o bololaki kina ena digidigi eso ka ra na muataki ki na isau rawarawa ni taro era dau veilecayaki kina na vuku kei ira era nanuma ni ra sa yalomatua.

Sa rui vakavuqa na noda dau nanuma ni talairawarawa sai koya na kena muri na ivakaro se veivakasaurarataki ni dua e vakaitutu levu cake. Na ka dina, ena kena uasivi duadua, na talairawarawa na ivakatakilakila ni noda vakabauta na vuku kei na kaukauwa ni lewa cecere duadua, na Kalou. Ni vakaraitaka o Eparaama na nona yalodina sega ni veivukiyaki kei na talairawarawa vua na Kalou, ena gauna sara mada ga e vakaroti kina me cabora na luvena tagane, a vueti koya na Kalou. Sa vakakina, ni da vakaraitaka na noda yalodina ena noda talairawarawa, ena qai vueti keda na Kalou.

O ira era dau vakararavi ga vei ira ka muria ga na nodra gagadre kei na nanuma ni lomadra era na vakaiyalayala walega ni ra vakatauvatani kei ira era muria na Kalou ka vakila na Nona yalomatua, nona kaukauwa, kei na isolisoli. E sa dau tukuni ni tamata e dau nanumi koya ga ena qiqo sara na nona ivakarau ni bula. Na talairawarawa, kaukauwa e veigauna kecega e sega ni malumalumu se ka wale. Sai koya na sala eda tutaka kina noda vakabauta na Kalou ka vakadinadinataki keda me da ciqoma na kaukauwa vakalomalagi. Na talairawarawa e dua na digidigi. Sai koya na digitaka na noda kila-ka kei na kaukauwa vakaiyalayala se na nona vuku kei na kaukauwa tawayalani na Kalou. Me vaka na leseni a solia vei au o tukaqu, e sa dua na digidigi me vakilai na varaile vakayalo e gusuda ka muria na lomai draiva.

Me da yaco me da vakaivotavota ena veiyalayalati ka kawa i Eparaama ena noda yalodina kei na noda ciqoma na cakacaka vakalotu ni kosipeli vakalesui mai. Au yalataka vei kemuni ni vakarautaki tu me baleta na tamata kecega era dau yalodina ka talairawarawa na veivakalougatataki ni bula tawamudu. Ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

Mai vei Elder Lawrence E. Corbridge
Ena Vitusagavulu

Na Parofita o Josefa Simici

Era vakadinadinataka na veivakatakila a soli kivei Josefa Simici ni okoya e dua na parofita ni Kalou.

Na iMatai ni Raivotu

A wilika e dua na gonetagane na iVola Tabu, ka tao na matana ena dua na tikina mai na ivolanikalou. Oqo na tiki ni gauna me na veisautaka na vuravura.

A cikeva okoya me kila se lotu cava ena rawa ni muataki koya ki na dina kei na veivakabulai. E sa vakatovolea o koya voleka ni veika taucoko sara, ka sa vuki oqo ki na iVola Tabu ka

wilika na vosa oqo: “Ia kevaka sa lailai na vuku vua e dua vei kemudou, me kerea vua na Kalou, o koya sa solia vakalevu kivei ira kecega na tamata, a sa sega ni dauveivakadirideini; ka na soli ga vua.”¹

E qai mai vakasamataka toka yani vakabibi o koya na tikina oqo. Na imatai ni wase ni rarama e seraka yani na butobuto. Sa ikoya beka oqo na isaunitaro, na sala tani mai na veilecayaki kei na butobuto? E sa rawarawa li beka vakaoqo? Taroga na Kalou ka na sauma o Koya? A mai vakananuma voli yani se me na taroga na Kalou se me vakalaivi tu ga ena butobuto kei na veilecayaki.

Ia ena vuku ga ni nona cikecike, e a sega ni cici ki na dua na tutu vakadirorogo ka veimamayaka e dua na masu totolo. E se qai yabaki 14 ga okoya, ia ena nona sasaga vagumatua me kila, e a sega ni tavaiyaya. Oqo ena sega ni dua na masu wale tu ga. E vakasamataka okoya na vanua me gole kina kei na gauna me qarava kina na itavi oqo. E sa vakarautaki koya me veivosaki kei na Kalou.

E sa qai roro mai na siga. E sa dua “na mataka totoka, ena itekivu ni vulaitubutubu ni [1820].”² E sa lako